

राज्यातील रस्ते (रस्ते व पूल) यांची
सुधारणा आशियाई विकास बँकेच्या
अर्थसहाय्याने करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्र. एडीबी २०२०/प्र.क्र. ६१/नियो-१अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक :- २६ एप्रिल, २०२१

वाचा:- शासन निर्णय क्र.एडीबी २०१९/प्र.क्र.०६/एडीबी, दिनांक २८.०२.२०१९

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र राज्यात सुमारे ३ लाख कि.मी. इतक्या लांबीच्या रस्त्यांचे विस्तृत जाळे पसरले आहे. यापैकी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे ९० हजार कि.मी. इतक्या लांबीचे प्रमुख राज्यमार्ग, राज्यमार्ग व प्रमुख जिल्हा मार्ग आहेत. या रस्त्यांमधून विविध ५ निर्देशांकानुसार एकूण १८,१८९ कि.मी. रस्त्यांची निवड करण्यात आली. या निवड केलेल्या रस्त्यांची सुधारणा करण्यासाठी सुमारे रु.५०,००० कोटी इतक्या निधीची आवश्यकता आहे. त्यापैकी ८,७०० कि.मी. लांबीच्या रस्त्यांच्या सुधारणेची कामे हायब्रीड अॅन्युईटी अंतर्गत घेण्यात आलेली आहेत. उर्वरित रस्त्यांच्या सुधारणेसाठीही निधीची आवश्यकता लागणार आहे. दरवर्षी या विभागास मिळणाऱ्या नियतव्ययातून आवश्यकता असलेल्या रस्त्यांची दिर्घकालीन सुधारणा करणे शक्य होत नाही. प्रचलित व भविष्यकालिन सातत्याने वाढणारी वाहतूक वर्दळ लक्षात घेता रस्त्यांची करावयाची दर्जावृत्ती यासाठी इतर स्रोतांमधून निधी उभारण्याची निकड भासत आहे.

यास्तव आशियाई विकास बँकेकडून एकूण १५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर अर्थसहाय्यापैकी पहिल्या टप्प्यात ५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर अर्थसहाय्य कर्ज रुपाने उपलब्ध करून सदर कामे EPC तत्वावर हाती घेण्यास संदर्भाधीन दिनांक २८.०२.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. या अनुषंगाने दि.०७.०३.२०२१ रोजी राज्य मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत महत्वपूर्ण चर्चा होऊन खालील निर्णय घेण्यात आले आहेत.

शासन निर्णय:-

राज्यातील रस्त्यांची Indian Road Congress (IRC) मानकांप्रमाणे सर्वांगीण विकासाकरीता आशियाई विकास बँकेकडून एकूण ५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर (अंदाजे

३५०० कोटी रुपये) अर्थसहाय्य घेण्यास तसेच Maharashtra State Road Improvement Project साठी टप्पा-२ मध्ये एकूण ७१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर (अंदाजे रु.५००० कोटी) किंमतीचा प्रकल्प हाती घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

१. राज्यातील रस्त्यांच्या Indian Road Congress (IRC) मानकांप्रमाणे सर्वांगीण विकासाकरिता सन २०२०-२१ पासून पुढील ३ ते ४ वर्षांमध्ये रस्त्यांची सुधारणा आशियाई विकास बँकेच्या अर्थसहाय्याने करण्याचे प्रस्तावित आहे. सध्या आशियाई विकास बँक टप्पा-१ नुसार रुपये ५००० कोटीची कामे प्रगतीपथावर आहेत. आशियाई विकास बँकेकडून ७० % अर्थसहाय्य या प्रमाणे प्रत्येकी ५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर (अंदाजे रुपये ३५०० कोटी) व राज्याचा ३० % हिस्सा म्हणजे, २१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर, (अंदाजे रुपये १५०० कोटी), असा एकूण ७१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलरचा (एकूण रु.५००० कोटी) प्रत्येक टप्पा राहणार आहे.

आता Maharashtra State Road Improvement Project (MSRIP) टप्पा-२ साठी आशियाई विकास बँकेकडून एकूण ५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर (अंदाजे रुपये ३५०० कोटी) अर्थसहाय्य घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच Maharashtra State Road Improvement Project साठी टप्पा-२ मध्ये ७१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर (अंदाजे रु.५००० कोटी) किंमतीची कामे हाती घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. टप्पा-२ अंतर्गत कर्ज मंजूर झाल्यावर टप्पा-३ अंतर्गत ५०० दशलक्ष अमेरिकन डॉलरचे (अंदाजे रुपये ३५०० कोटी) कर्ज घेऊन व २१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलरचा (अंदाजे रुपये १५०० कोटी) राज्य हिस्सा अशी ७१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलरची (अंदाजे रुपये ५००० कोटी) रस्ते सुधारणेसाठी कर्ज घेण्यास परवानगी देण्यासाठी केंद्र शासनाच्या Department of Economic Affairs कडे प्रस्ताव सादर करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. आशियाई विकास बँकेकडून कर्जदराने प्राप्त होणारे अर्थसहाय्य हे Reimbursement स्वरूपात असल्याने अगोदर सार्वजनिक बांधकाम विभागास प्राप्त होणाऱ्या नियमित नियतव्ययाव्यतिरिक्त अतिरिक्त नियतव्ययातून खर्च करावा लागणार आहे. त्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. प्रस्तुत योजना ही बाह्यसहाय्यीत अत्यल्प व्याजदराची (१.०५%) (यात वेळोवेळी बदल होतो) कर्ज योजना असल्याने आणि उत्तम रस्त्यांचे जाळे विकसित करण्याची गरज विचारात घेऊन या टप्पा-२ अंतर्गत योजनेकरीता विभागाला मिळणाऱ्या सद्याच्या नियमित नियतव्ययाव्यतिरिक्त “अतिरिक्त वाढीव नियतव्यय” मिळण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
५. Maharashtra State Road Improvement Programme (MSRIP) साठी ७१५ दशलक्ष अमेरिकन डॉलरचा (रु.५००० कोटी) एक टप्पा या प्रमाणे टप्पा-२ मधील रस्त्यांचे बांधकाम करण्यासाठी सन २०२१-२०२२ पासून अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
६. Maharashtra State Road Improvement Programme (MSRIP) चे टप्पा-२ च्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी सन २०२६-२७ पासून अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

आशियाई विकास बँकेकडून कर्जरूपाने होणाऱ्या अर्थसहाय्यात Advance Contracting व Retroactive Financing ची सुविधा असल्याने या प्रकल्पांतर्गत निवडलेल्या कामांची सुरुवात करून त्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागास प्राप्त होणाऱ्या नियमित नियतव्ययाव्यतिरिक्त अतिरिक्त नियतव्ययातून खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. सध्या LIBOR (London Interbank Offered Rate) ०.३०% आहे. भविष्यात LIBOR Rate मध्ये होणा-या बदलाच्या अनुषंगाने परतफेडीसाठी आवश्यक निधी अर्थसंकल्पातून उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

८. भविष्यात LIBOR ऐवजी केंद्र शासन स्विकृत करेल अशी SOFR किंवा इतर व्याजप्रणाली या प्रकल्पांसाठी लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

९. रस्त्यांच्या सुधारणेची कामे पूर्ण झाल्यावर ज्या रस्त्यांवर अवजड वाहनांवर पथकर लावणे व्यवहारिक दृष्ट्या सुसाध्य आहे अशा रस्त्यांवर भविष्यात पथकर आकारणी धोरणात सुधारणा करून खर्च केलेल्या निधीची भागशः भरपाई करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

१०. आशियाई विकास बँक अर्थसहाय्यित प्रकल्पांमध्ये सामाजिक व पर्यावरण आघात सुसह्य होण्याच्या दृष्टीने आवश्यक अभ्यास व त्यावरील उपाययोजना यांचा समावेश प्रकल्पामध्ये करण्यास व त्यासाठी आवश्यक निधीची तरतूद प्रकल्प किंमतीमध्ये करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

११. आशियाई विकास बँक अंतर्गत टप्पा -२ ची प्रस्तावित कामे काँक्रीटीकरण करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२१०४२६१६०४०२७२१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रशांत पाटील)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- ३) मा.मंत्री(सा.बां.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.मंत्री(वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.राज्यमंत्री (सा.बां.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा.मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ७) महालेखापाल, मुंबई / नागपूर
- ८) अ.मु.स.(नियोजन), यांचे स्वीय सहायक, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- ९) अ.मु.स.(वित्त), यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) अ.मु.स.(सा.बां.) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- १२) सचिव (रस्ते / बांधकामे), सा.बां.विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) मुख्य अभियंता व प्रकल्प संचालक (बाह्य सहाय्यीत प्रकल्प), सा.बां.विभाग, कोकण, मुंबई
- १४) सर्व मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग
- १५) उप सचिव (रस्ते), यांचे स्वीय सहायक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अवर सचिव(नियोजन), सा.बां.विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) अवर सचिव (इमारती), सा.बां.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) सर्व अधीक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ
- १९) कार्यासन क्र.व्यय -११/अर्थबळ, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) निवड नस्ती (नियोजन-१अ), सा.बां.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.